

GAZETA LWOVSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez p o c z t y: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z p o c z t ą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Francya. — Niemce. — Dania. — Montenegro. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 18. stycznia. Na rzecz funduszu Inwalidów obwo-
du Złoczowskiego, wpłynęło w ciągu roku 1852:

1) Od mandataryusza Głazarkiewicza z Czernicy przez składkę w jego dominikalnym obwodzie	34 złr. — kr.
2) Od Demka Demczuka ze Stojanowa	— " 40 "
3) Od osadników w Mirowie, należytość po- cztowego za pojezdne cesarskich powozów	6 " 30 "
4) Od gminy Podlipce wynagrodzenie za do- stawę siana dla c. k. wojska pochodowego	9 " 57 "
Razem	51 złr. 7 kr.

Co się niniejszem z należytem uznaniem do publicznej wiadomości podaje.

Sprawy krajowe.

Wiedeń, 22. stycznia. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z d. 18. stycznia r. b. radcę galicyjskiej dyrekcji finansów krajowych Ludwika *Biegelmayera* mianować galicyjskim buchhalterem i nadać mu tytuł i rangę c. k. radcy rządowego. (W. Z.)

(Najwyższe postanowienia o urzędzeniu i czynności urzędów okręgowych, władz obwodowych i namiestnictw itd. w krajach koronnych.)

Wiedeń, 21. stycznia. Rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów z dnia 19. stycznia 1853, którem się publikują najwyższe postanowienia o urzędzeniu i czynności urzędów okręgowych, władz obwodowych i namiestnictw, o urzędzeniu posad sądowych, tudzież szema systemizowanych plac i klas dyet, równie jak o wykonaniu organizacyi dla koronnych krajów Austrii powyżej i poniżej Anizy, dla Czech, Morawii, Szląska, Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, dla Bukowiny, Salcburga, Tyrolu z Forarlbergiem, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Gradyski i Istrii z Tryestem, Dalmacyi, Kroacyi i Sławonii, Siedmiogrodu i Serbskiego Województwa z Banatem.

Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 14. września 1852 potwierdzić objęte w dodatkach A, B, C i D przepisy względem urzędzenia i czynności urzędów okręgowych i władz obwodowych, następnie namiestnictw i rządów krajowych, równie jak względem urzędzenia posad sądowych, tudzież zestawione w dodatku E szema systemizowanych klas dyet wraz z przytoczonymi w nich uwagami.

Dla królestw Czech, Kroacyi i Sławonii, Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, tudzież z księstwami Oświęcimskim i Zatorskim; dla Arcyksięstwa Austrii powyżej i poniżej Anizy; dla księstw Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Górnego i Dolnego Szląska i Bukowiny; dla Wielkiego księstwa Siedmiogrodzkiego; dla Margrabstwa Morawskiego; dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z Forarlbergiem; dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski wraz z margrabstwem Istrii tudzież z należącym bezpośrednio do państwa miastem Tryestem i jego okręgiem, równie jak dla Serbskiego Województwa z Temeskim Banatem są te postanowienia zupełnie obowiązujące, a dla królestwa Dalmacyi o tyle prawomocne, o ile względem urzędzenia posad sądowych w tym kraju osobne rozporządzenia nie są wydane i publikowane.

Dla wymienionych powyżej krajów koronnych, wyjąwszy Dalmacyę, postanowił Jego c. k. Apostolska Mość następujące naczelné trybunały krajowe:

- 1) Dla Austrii powyżej i poniżej Anizy, tudzież Salcburga w Wiedniu;
- 2) dla Czech w Pradze;
- 3) dla Morawii i Szląska w Bernie;
- 4) dla Styryi, Karyntyi i Krainy w Graczu;
- 5) Tyrolu i Forarlbergu w Insbruku;
- 6) dla Gorycyi i Gradyski, Istrii i Tryestu, a jako drugą in-

stancję dla spraw odnośnych do ustaw marynarki, dla sądowych decyzji Austryackich konsulatów w Turcyi, z wyjątkiem Multan, Wołoszczyzny i Serbii w Tryeście;

- 7) dla wschodniej części Galicyi i Bukowiny w Lwowie;
- 8) dla zachodniej części Galicyi i Krakowa, w Krakowie;
- 9) dla Serbskiego Województwa i Banatu w Temeswarze;
- 10) dla Kroacyi i Sławonii pod nazwą tabuli Banalnej w Zagrabiu, a
- 11) dla Siedmiogrodu w Hermanstadzie.

Polityczne instancje mają być zaprowadzone w Wiedniu, Linzu, Insbruku, Graczu, Tryeście, Zara, Zagrabiu, Pradze, Bernie, Lwowie, Temeswarze i Hermanstadzie pod nazwą namiestnictwa i pod kierunkiem i prezydencją Namiestników dla właściwych krajów koronnych; następnie w Klagenfurcie, Lublanie, Opawie, Salcburgu i Czerniowcach dla koronnych krajów Karyntyi, Krainy, Szląska, Salcburga i Bukowiny, a w Krakowie dla zachodniej części Galicyi i dla Krakowa rządu krajowe pod przewodnictwem i kierunkiem prezydentów krajowych z postanowioną w dodatku do najwyższych przepisów o namiestnictwie czynnością i posadą.

Koronnych krajów Karyntyi, Krainy, Salcburga, Górnego i Dolnego Szląska, tudzież Bukowiny nienależy dla administracyi politycznej dzielić na obwody; dla innych zaś krajów należy podział obwodów przy wykonaniu organizacyi postanowić.

Przeprowadzenie najwyższych postanowień względem organizacyi władz politycznych i sądowych w naniemionych krajach raczył Jego c. k. Apostolska Mość poruczyć ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów i jak dalece jest potrzebne współdziałanie innych ministerjów, także w porozumieniu z niemi według następujących bliższych rozporządzeń:

1) Przedmioty, do których rozwiązania przy organizacyi należy przystąpić, są:

a) Postanowienie podziału terytoryalnego, w szczególności okręgów dla okręgowych urzędów, obwodów, dla politycznych władz obwodowych, tudzież sądów okręgowych dla sądów krajowych i obwodowych (trybunały pierwszej instancyi).

Okręgi sądowe mają zawsze co do swego odgraniczenia przypadać razem z podziałem okręgowym i obwodowym dla administracyi politycznej, co niewyłącza, że jeden okrąg krajowego lub obwodowego sądu może obejmować kilka całych obwodów, a jeden obwodowy albo też nie na obwody podzielony kraj koronny kilka całych krajowych lub obwodowych okręgów sądowych.

b) Wyznaczenie miejsca siedziby dla różnych władz publicznych; przyczem na to należy mieć bacność, ażeby trybunały pierwszej instancyi w tem samym miejscu miały swoje siedzibę, w którym się znajduje siedziba władz politycznych takiego samego stanowiska.

c) Oznaczenie stanu urzędników w pojedynczych urzędach i władzach; uporządkowanie ich według stopni szematu i zastosowanie dołączonych uwag do pojedynczych urzędów i władz; i

d) obmyślenie tych przedmiotów, których postanowienie w najwyższych przepisach o urzędzeniu władz dla przeprowadzenia organizacyi zastrzeżono.

2) Dla organizacyi urzędów okręgowych, władz obwodowych i trybunałów pierwszej instancyi będzie mianowana pod przewodnictwem i kierunkiem krajowego szefa albo jego zastępcy komisya, złożona z równej liczby członków ze stanu administracyi jurydycznej i politycznej i z jednego urzędnika finansów.

Zadanie tej komisyi będzie osobną instrukcją oznaczone.

3) Względem stanu i płacy urzędników namiestnictw a odnośnie rządów krajowych względem potrzebnych do tego lokalów i wszystkich przedmiotów będących w związku z organizacją tych politycznych władz krajowych będą szefowie krajów przedkładać propozycje.

Również mają prezydya naczelných trybunałów krajowych (sądy apelacyjne) (tabule banalne) przedkładać elaborata i propozycje względem organizacyi naczelných sądów krajowych (tabula banalna).

4) Zamiast władz szkolnych, których funkcje przejdą na instancje krajowe, należy dla ich przedmiotów zaprowadzić jeden albo dwa departamenta.

5) Wszystkie władze i organa, którym przysłuza wpływ w organizacyi, są odpowiedzialne Jego c. k. Apostolskiej Mości za to,

ażebym obrady nad wykonaniem jej z gruntownością były toczone i bez przeszkody jak najczynniej przyspieszone.

Powyższe najwyższe rozporządzenia publikują się z tym dodatkami, że komisje organizacyjne w krajach koronnych równocześnie są już mianowane.

Bach m. p. Krauss m. p. Baumgartner m. p. (W. Z.)

(Lit. „koresp. austr.“ o politycznej i sądowej organizacji Węgier.)

II.

Ze względu na organizację władz komitatowych zawierają najwyższe postanowienia następujące główne punkta: Władza komitatowa jest w swoim obwodzie administracyjnym naczelną polityczno-administracyjną zwierzchnością i w ogóle w wszystkich sprawach należących do Namiestnictwa, władzą kierującą, nadzorującą i wykonawczą, pośredniczącą między namiestnictwem a urzędami i innymi organami jej podległymi. Podwładnymi władzom komitatowym są urzęda okręgowe (*Stuhlrichterämter*), polityczne urzęda miast niepodlegające urzędowi okręgowemu a niezostające bezpośrednio pod polityczną władzą krajową i w ogóle wszystkie publiczne urzęda i organa w komitacie, jeżeli niepodlegają osobnej wojskowej, sądowej lub administracyjnej władzy naczelnej. Szef władzy komitatowej ma tytuł przełożonego komitatu (*Comitats-Vorstand*) z charakterem radcy namiestnictwa. Dla spraw stałego opodatkowania przydzieleni są władzom komitatowym osobni urzędnicy z tytułem inspektorów podatkowych i podinspektorów pod bezpośrednią zwierzchnością przełożonego komitatu; również przydzieleni mu będą do załatwiania i pomocy w zawodzie publicznego budownictwa techniczni urzędnicy (urzędnicy budownictwa), którzy pod względem służby podlegają władzy komitatowej a we względzie dyscyplinarnym przełożonemu komitatu. Mianowanie przełożonego komitatu i zastępujących go komisarzy zastrzeżone jest Jego Cesarskiej Mości. Resztę komisarzy mianuje minister spraw wewnętrznych na propozycję przełożonego w przynależnym oddziale namiestnictwa. Urzędników manipulacyjnych komitatu mianuje przełożony w oddziale namiestnictwa; nadanie zaś posad sekretarzy komitatowych musi być potwierdzone przez Namiestnika. Przyjmowanie dyurnistów i służby należy do przełożonego komitatu. Inspektorów podatkowych mianuje ministerium finansów, a urzędników technicznych ministerium handlu na podaną przez Namiestnika propozycję przełożonego w przynależnym oddziale namiestnictwa. Urzędowanie władz komitatowych jest częścią nadzorującą, częścią wykonawczą i administracyjną. Wpływ władz komitatowych na sądownictwo na tem się ogranicza, ażeby w należącym do nich rozpoznawaniu i nadzorowaniu czynności sądów okręgowych miały staranną baczność na należyte prowadzenie ksiąg gruntowych, na stan spraw sierót, na pertraktacje mas, tudzież na stan aresztów. Ze względu na polityczną administrację należącą głównie do jej zakresu, rozporządza i decyduje władza komitatowa stosownie do przedmiotu w pierwszej lub w drugiej instancji. Jej obowiązkiem jest przede wszystkim czuwać w komitacie nad utrzymaniem spokoju, bezpieczeństwa i publicznego porządku, i o wszelkich w tym względzie zrobionych spostrzeżeniach donosić niezwłocznie przełożonemu przynależnemu oddziałowi namiestnictwa. Szczególnie należy do władzy komitatowej dyrekcyja konskrypeyi i rekru-

tacyi w komitacie, równie jak współdziałanie i zarządzenie w dawaniu podwód, zaopatrzeniu i kwaterunku wojska. Sprawami subarendowania zajmuje się władza komitatowa albo z jej polecenia podrzędne władze polityczne, daje także konsensa do budowy mostów, gościńców, kanałów, do regulacji rzek, budowli wodnych, zakładania młynów, fabryk o sile wodnej itp. Stan publicznych gościńców, mostów i dróg w komitacie jest szczególnym przedmiotem staranności władzy komitatowej. Czuwa także nad tem, ażeby wewnętrzne urządzenie gmin, tak bezpośrednio jak i pośrednio jej podlegających, tudzież stosunki gmin między sobą, uporządkowane były stosownie do ustaw, i wywiera odpowiedni wpływ na ich sprawy. W sprawach handlowych i przemysłowych należy do zakresu działania władzy komitatowej nadawanie upoważnień do założenia kawiarni, hut, fabryk potażu, do wypalania wapna, gipsu i cegieł, do wyzyskiwania torfu i do odbywania targów, tudzież udzielanie paszportów kramarskich. Oprócz tego należy do władz komitatowych w pierwszej instancji, zezwolenie na dobroczynne składki, decyzyja w sprawach względem podziału gruntów. o ile do tego potrzebne jest urzędowe pozwolenie; władza komitatowa zezwala także na spalenie lasu, rozstrzyga niektóre wątpliwości i spory wydarzające się w sprawach wywłaszczenia, udziela dyspensy od zapowiedzi stosownie do przepisów powszechnego kodeksu cywilnego, udziela konsensa do zawarcia małżeństw między Izraelitami w wypadkach prawnie oznaczonych, wydaje nakoniec paszporta broni i karty myśliwskie. W sprawach stałego opodatkowania wywiera władza komitatowa wpływ częścią nadzorczy częścią wykonawczy. Nakoniec rzeczą jest władzy komitatowej mieć staranie o należyte ogłaszanie i wszechstronne ścisłe wykonywanie ustaw, rozporządzeń i przepisów rządowych; w tym względzie przysługują jej prawo, użyć w razie potrzeby także prawnych środków przymusowych. Zezwala przeto niższemu urzędowi politycznemu potrzebną asystencję wojskową i udaje się w takim razie równie jak i wtedy gdy dla wykonania własnych rozporządzeń potrzebuje takiej asystencyi, do przynależnych komend wojskowych.

(L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 21. stycznia. Najw. trybunał sądowy wydał rozporządzenie, że każdy, ktokolwiek tylko nawet w niewinnym zamiarze udawałby, że jest urzędnikiem publicznym lub sługą, podpadać ma karze prawem oznaczonej. Zresztą nie chodzi o to nie wcale, czyli dopuszczający się czynu tego chciał kogo przezto istotnie w błąd wprowadzić, gdyż sam już zamiar przywłaszczenia sobie charakteru publicznego urzędnika jest karygodnym przekroczeniem.

— Pojawiły się tu nowo odbite monety francuskie. Podobne są całkiem do dawnych monet francuskich z czasów Cesarstwa. Po jednej stronie znajduje się wizerunek Cesarza z napisem: „Napoleon III., Cesarz Francuzów,“ po drugiej zaś orzeł z rozpostartymi skrzydłami i napisem: „Empire français.“ (W. L.)

— Liczne przypadki, że w sklepach uprzywilejowanych handlarzy prochem znaleziono większe, niżeli prawem przepisane zasoby prochu, spowodowały ministerium spraw wewnętrznych ogłosić powtórnie istniejące w tej mierze przepisy. Według tego nakazano kupcom, prowadzącym handel prochem, smołą, siarką, ter-

MAŁ SZALONY.

Powieść ostatniego z domu Nieczujów,

pisana przez *Zygmunta Kaczkowskiego.*

(Ciąg dalszy.)

Wieś Tyskowa leży jak wszystkie wsie górskie na brzegach niewielkiego potoku, znajdujemy tam atoli tę od innych różnicę, iż pas bezleśny po obudwóch stronach potoku jest szerszy cokolwiek i piękną okryty murawą, lasy zaś nawet te, które wsi dotykały, jak natenczas przynajmniej, z samych starych i pięknych jodeł złożone i w wzorowym utrzymaniu porządku, — nie tak, jak to prawie wszędzie indziej widzieć się dawało, że wieś sama była otoczona samymi zanieczyszczonymi zrębami, zwaliskami pniów starych i przegniłych albo przez pasterzy ponadpalanych i haszczami koszlawymi, za młodu już przez połowę przeplenionymi.

Dziwnie też pięknie wyglądał on dworek niewielki, jak śnieg białuteńki, który usiadłszy na pięknej i szerokiej ku potokowi się spuszczał murawie, zdala od gospodarskich zabudowań, tak blisko płecyma do onego czarnej lasu przytykał, że otoczony stuletniami jodłami, zdawał się tonąć cały w onej puszczy straszliwej i tylko twarzą wyglądać ku światu.

Tyle widzieliśmy zdala, lecz w miarę przybliżenia się naszego zaczęły nam się pokazywać po różnych miejscach różnej wielkości i formy krzyże i krzyżyki. Więc zaraz na górze graniczącej z Łopienką dostrzegliśmy krzyż wielki drewniany, koło drogi na skraj do dworu murowano ogromny krzyż z cegły, na środku łąki po prawej stronie krzyż znowu, w lesie po różnych miejscach z tej i owej strony dworu krzyże, nad lasem na górze krzyż, na bramie wjazdnej nawet, to jest na obudwóch jej słupach po jednym krzyżyku. Obserwowaliśmy to z ojcem, dziwiąc się temu, a ja lubo-

radbym był o tem widocznym szaleństwie tę i ową uczynić uwagę, milczeć jednak musiałem, bo w obecności pana Skarbnika ani wiele wolno było rozmawiać o rzeczach dotyczących wiary św. lub jej obrządków.

Wjechawszy tedy milcząc w bramę, pomimo krzyża, który jeszcze był wbity w sam środek dziedzińca, dostrzegliśmy najpierw wielką schłodność do koła, a to nawet tak wielką, jak gdyby dziedzińiec był zamiatany, dwór bielony i chędożony codziennie. Dalej spostrzegliśmy po prawej stronie dworu cztery w półkoło zasadzone dość już stare i rozrośnięte kasztany a pomiędzy niemi małą kamienną ławeczkę. Na tej ławeczce, krzyż ów kościany trzymając w rękach, z oczyma wypatrzonemi w niebo, w których było dziwnie piękne i łagodne spojrzenie, siedział pan Kitajgrodzki, — koło niego po prawej niby wpół o ławkę oparty, a wpół na kamieniu siedzący ów kozak jego, który trzymał teorban przed sobą i grał mu. Widząc to nie podejrzdzaliśmy dalej, tylko zląszy z koni i oddawszy je pachotkowi u bramy, szliśmy pieszo ku niemu. Na nasz widok kozak grać przestał i powstał, pan Kitajgrodzki zaś tylko się poprawił na miejscu i oczy z nieba na nas opuścił, lecz kiedyśmy się zbliżyli o parę kroków, wstał i przeżegnał nas trzy razy swoim krzyżykiem. Rzeczce tedy ojciec, kłaniając:

— *Laudetur Jesus Christus.*

Na to on znowu nas przeżegnał trzy razy a kozak odpowiedział za niego:

dentyną, oliwą lub tem podobnymi towarami, ażeby w zachowaniu ich od światła jak największą dawali baczność i w sklepach swoich nigdy więcej nie trzymali prochu jak 4 funty, i to w blaszanych dobrze zaopatrzonych naczyniach, resztę zaś za miastem lub za obrębem targowicy w bezpiecznym miejscu składali. Przestępcy tych przepisów będą dotknięci karą według §§. 335, 336 i 445 karnego kodeksu. Przytem rozumie się samo przez się, że ci profesioniści są odpowiedzialni za opieszałość w dozorowaniu swoich ludzi.

— Według oznajmienia król. pruskiego jeneralnego pocztowego urzędu mogą być teraz także listy i gazety z niemiecko-austriackiego pocztowego Związku do innych części Ameryki, prócz do Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej przesyłane. Ta przesyłka jednakże nastąpi tymczasowo tylko przy takich do innych części Ameryki adresowanych listach i gazetach, w których oddawcy oświadczą dokładnym na adresie wyrażonym dodatkiem, że sobie życzą tej drogi spedycyjnej.

(L. k. a.)

(Kurs wiedeński z 24. stycznia.)

Obligacje długu państwa $5\frac{0}{100}$ $94\frac{3}{16}$; $4\frac{1}{2}\frac{0}{100}$ $84\frac{3}{8}$; $4\frac{0}{100}$ $76\frac{7}{16}$; $4\frac{0}{100}$ z r. 1850 —; wylosowane $3\frac{0}{100}$ —. Losy z r. 1834 224; z r. 1839 139. Więd. miejsko bank. —. Akcje bankowe 1360. Akcje kolei półn. 2395. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 746. Lloyd —.

Ameryka.

(Najnowsza poczta amerykańska.)

Nowy-Jork, 4go stycznia. Doniesienia z Meksyku sięgają po dzień 14go grudnia. Kongres przyjął większością 6ciu głosów sprawozdanie wydziału mianowanego do rozpoznania sprawy względem cieśniny Tehuantepec; sprawozdanie to wypadło na korzyść wywozu guano. W Meksyku nastąpiło nowe przesilenie ministeryum z przyczyny ustąpienia Sennora *Jares*, ministra spraw zewnętrznych. Hrabia Rauoussset-Boulbon kapitulował istotnie, a oddział jego wojskowy złożył broń. Do Nowego Orleanu nadeszły doniesienia z Rio-Grande aż do 18go grudnia. W państwie Tamaulipas panowała ciągle jeszcze wojna domowa; insurgenci pochwycili gubernatora Cardenas wraz z 9ma jego stronnikami, członkami ciała prawodawczego, i odstawili ich do Tampico, gdy tymczasem państwo oświadczyło się za nowym rządem prowizorycznym w Meksyku, który siedząc swoją przemiłość z Branos do Veracruz. Jeden wojenny okręt meksykański połączył się z insurgentami, i sądzą, że to mogłoby zadać cios śmiertelny marynarce rządowej znajdującej się w zatoce meksykańskiej. Miasto Metamoras opierało się jeszcze; komendant temtejszy wzmocnił fortyfikacje i postanowił jak słyhać, bronić się do upadłego.

Pr. Ztg.)

Francya.

(Posiedzenie rady dla nauk publicznych.)

Paryż, 17. stycznia. *Monitor* donosi: „Pod przewodnictwem ministra oświecenia otworzono dzisiaj o pierwszej godzinie sesję cesarskiej rady dla nauki publicznej. Gdy pan minister odebrał od członków rady przysięgę, oświadczył dawniejszej radzie podziękowanie za udział, jaki miała w ważnej, uwiecznionej już najpomysł-

niejszemi rezultatami reformie nauki, a potem oznajmił przedmioty, którymi się rada w ciągu tej sesji zajmować będzie. Pierwszy projekt, który będzie przedłożony pod obrady, jest regulacja agregowanych profesur w liceach; potem wyłuszczał minister nowy charakter agregacji i egzaminów dla kandydatów. Ponieważ odtąd nie będą tylko dwie agregacje, to jest, jedna dla nauki w literaturze a druga dla nauki w umiejętnościach, więc minister starał się w swym projekcie potrzebę wiadomości powszechnych, które każdy profesor powinien sobie przyswoić, pogodzić z specjalnym charakterem prelekcji, które mu będą poruczone. Nakoniec zwrócił uwagę rady na dalszy projekt uregulowania trzech licencji dla umiejętności matematycznych, fizykalnych i historii naturalnej. Ponieważ nowy regulamin bakalaureatu umiejętności przepisował tylko jeden bakalaureat tej kategorii, więc musiano zatrzymać niektóre części z wyższych umiejętności matematycznych, fizykalnych i historii naturalnej, które teraz do egzaminów dla licencji dodane będą.

Dekret z dnia 10. kwietnia dał fakultetom literatury nowe audytoryum, gdyż na słuchaczy prawa włożył obowiązek słuchania tych prelekcji, z czego wynika potrzeba nadania tej nauce dokładniejszego, praktyczniejszego charakteru, nieujmując bynajmniej ani jej gruntowności ani świetności. Oto przedmiot wygotowanego projektu dla podzielenia nauki na trzy lata w fakultecie umiejętności. Jestto rzeczą bardzo ważną, ten niedokładny a niekiedy tylko arbitralny rozwój zastąpić metodyczniejszym rozkładem zasad i nauk, które prawdziwe wyższe oświecenie stanowią.“ (A. B. W. Z.)

Niemce.

(Ambasador Francji doręcza pismo wierzytelne.)

Frankfurt, 17. stycznia. Dzisiaj o god. 10. przedpołudniem doręczył markiz Tallenay zastępującemu miejsce prezydenta pruskiemu ambasadorowi przy związku niemieckim panu Bismark-Schönhausen swe listy wierzytelne jako nadwyzwyczajny poseł i pełnomocny minister Jego Mości Cesarza Francuzów przy związku niemieckim. Markiz Tallenay, tudzież wyżsi urzędnicy legacyi, którzy mu towarzyszyli, byli w wielkich uniformach galowych. — Dzisiaj popołudniu udał się markiz Tallenay do Wiesbaden, i doręczył Jego Mości księciu Nassau list wierzytelny jako ambasador przy dworze Jego Mości.

(A. B. W. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 20. stycznia.)

Metal. austr. $5\frac{0}{100}$ —; $4\frac{1}{2}\frac{0}{100}$ $76\frac{5}{8}$. Akcje bank. 1514. Sardyńskie —. Hiszpańskie 42. Wiedeńskie $109\frac{1}{4}$. Losy z r. 1834 —. 1839 r. —.

(Kurs giełdy berlińskiej z 20. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka $5\frac{0}{100}$ $101\frac{3}{4}$ p. $4\frac{1}{2}\frac{0}{100}$ z r. 1850 $102\frac{3}{4}$. $4\frac{1}{2}\frac{0}{100}$ z r. 1852 $102\frac{3}{4}$. Obligacje długu państwa $94\frac{1}{4}$. Akcje bank. $110\frac{1}{4}$ l. Pol. listy zastawne —; nowe 98; Pol. 500 l. $92\frac{3}{4}$; 300 l. —. Frydrychsдоры $13\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 11. Austr. banknoty. $93\frac{1}{2}$.

Dania.

(Zamknięcie posiedzeń izby pierwszej.)

Kopenhaga, 14. stycznia. Izba pierwsza odbyła dziś ostatnie posiedzenie. Na wstępie odczytał *prezydent pismo pierwszego ministra* z uwiadomieniem, że odnośnie do otwartego listu z dnia 13. b. m., którym Król Jego Mość kazał rozwiązać izbę drugą, o-

— Na wieki wieków. — Tedy znów ojciec:

— Powracając z świętego miejsca do siebie i dowiedziawszy się po drodze, że ta sąsiedzka wieś nasza dostała się tak czciogodnemu obywatelowi w dziedzictwo....

Nato się pan Kitajgrodzki pokłonił i przerywając ojcu, zapytał:

— Z Bogiem, czy nie z Bogiem?

— Z Bogiem i nadzieją łaski Jego przenajświętszej; — odpowiedział nie się nie namyślając pan Skarbnik. On też zaraz zegnając się ręką zaczął mówić:

— W imię Ojca i Syna i Ducha świętego, — Kozak odpowiedział:

— Amen; — on zaś dalej:

— Ojciec nasz, któryś jest w niebie, święć się Imię twoje, bądź wola Twoja....

My też także złożywszy ręce, odmówiliśmy za nim cały Pater noster, po którym skończonym, kozak powiedział: Amen; a on do ojca:

— No!

Ojciec nie wiedział zrazu co to ma znaczyć, ale niebawem się odmyślił i znów złożywszy ręce, począł mówić: Ave Maria. On za ojcem, a gdy się to skończyło, ja już nie czekałem upomnienia, tylko zacząłem w głos Credo. On znowu za mną, a potem do mnie:

— A! bardzo ładnie, bardzo ładnie, ileż ma lat kawaler?

— Czternaście, — odpowiedziałem. Tedy on do ojca:

— To syn?

— Syn; — odpowiedział pan Skarbnik.

— A! bardzo ładnie, będzie żołnierz z niego, żołnierz. Zagrajże mu za to kozaczce.

Kozak uderzył w teorban i dała się słyszeć dziwnie piękna

ukraińska dumka, która trwała długą chwilę, a gdy umilkła, pan Kitajgrodzki kontynuował dalej, jak gdyby nigdy był nie przestawał:

— O! będzie z niego żołnierz, będzie. Bo i ja także byłem żołnierzem i powiadają ludzie, że nie wiele mi równych było tego czasu, ale to nieprawda, oni tak tylko przez grzeczność. Ja sam znałem lepszych odemnie, a aby nie długo szukać, oto Samoiko już jest lepszym odemnie.

— Samoiko? — powtórzył ojciec, — któż to jest ten Samoiko? bo nigdy nie słyszałem nic o nim.

— A ot! — rzekł pan Kitajgrodzki, pokazując na swego kozaka.

— Aha, Samoiko. Waszmość długo służyłeś w wojsku? — zapytał ojciec.

— Samoiko! — zawołał na to szalony, — odpowiedz Jego mości.

— Siedemdziesiąt dwa lat i trzy kwartały bez jednego tygodnia! — odpowiedział kozak wyprężając się po żołniersku.

— Piękna służba! — odpowiedział pan Skarbnik, poglądając z ciekawością na kozaka.

— O! bardzo piękna, — rzecze na to szalony, — to też tylko to jedno mnie ratuje. Bo kiedy mi się po spaleniu Żyda pojawił pan Jezus, to mi mówił wyraźnie: Słuchaj Starosto, gdyby nie to, żeś siedemdziesiąt dwa lata i trzy kwartały służył w chorągwi i porządnie tłukł hajdamaków, to bym ciebie za tego Żyda i niewinną panienkę zaraz kazał powiesić. Jeszczeż panienka jak panienka, ona teraz jest w niebie i to na takim miejscu, na którym ty nigdy nie będziesz, ale Żyda diabli wzięli z kretesem, a on byłby się wychrzcził i byłbym miał z niego dobrą duszę do posługi. I byłbym wisiał jak Bóg na niebie.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

znajmiał, iż zgodnie z §. 27. ustawy zasadniczej ma na tak długo zasuspendować czynność izby pierwszej, dopokąd się izba druga znowu nie zbierze. Na mocy tego pisma ogłosił prezydent, że sesya izby pierwszej jest zamknięta. (P. Z)

Montenegro.

(Wiadomości o najnowszych wypadkach w Montenegro.)

„Lit. kor. austr.“ pisze: O wypadkach w Czernogórze dowiadujemy się z listu prywatnego, pisanego z Cattaro dnia 16. b. m. Doniesienia te opiewają następująco: Dnia 11. b. m. widziano w kierunku zatoki Antivari przy wybrzeżach Albańskich cztery wielkie paropływy wojenne z tureckiej eskadry blokującej. Dniem wprzód zarzuciła angielska fregata parowa kotwice przy ujściu rzeki Bojana; komendant jej miał kilkogodzinna konferencyę z Baszą z Skutari, poczem odpłynął z fregatą swoją do Korfu. Według doniesień, na których prawdziwości można polegać, otoczona ma być Czernogóra siłą zbrojną turecką wynoszącą około 30.000 żołnierza, a zaczepne i skoncentrowane operacye nastąpią na kilku punktach razem. Najdalej ku stronie północnej położone gminy hercegowińskie Banjani, Piva, Zopa, Drobinak i t. d., które się w porcie opierały, poddały się jej teraz znowu. Jeszcze tylko gmina Grahowo wraz z swoim wojewodą Jakow trzymają z Czernogórcami; lecz ze Czernogórcy nie mogą im teraz dać żadnej pomocy, przeto mieszkańców tamtejszych opuściła znacznie już odwaga. Również i na czernogórskie nacie Piperi, Moracza, Kulski i jedną część Bielopawic nie można liczyć z zupełną pewnością, zwłaszcza że wysłańcom tureckim powiodło się pozyskać sympatyje ich dla sprawy tureckiej. W samej Czernogórze panuje wielkie wzruszenie, i głośno już tam mówią o tem, że biedny kraj ten wystawia się na ciężką próbę. Wiadomo zresztą, że w wojsku tureckim znajduje się dość znaczna liczba polskich i węgierskich oficerów, którzy obeznani są z trybem wojennym, i mogliby dobrze zakierować wojskami tureckimi, a przytem nie ociągali by się zapewne stanąć do walki chociaż i przeciw Chrześcianom. Ferik Basza miał się z tem odezwać w sposób zachwały: „Grahowo tak właśnie należy do Czernogóry, jak Krivascie do Austryaków.“ Jakkolwiek-bądź zresztą, przeważa tak tutaj jak i wszędzie indziej jedno tylko zdanie, mianowicie, że Austrya będzie umiała utrzymać całemi siłami nietykalność i świętość granic swoich. Nie wspominając już i o tem, że idzie tu o zawojowanie jednego z ludów chrześcijańskich, utrzymywała się Czernogóra przy swej niepodległości od kilku dziesiątek lat. Niepodległość ta nie miała wprawdzie uznania dyplomatycznego, mimo to jednak nie robiła w. porta od dłuższego już czasu żadnych przeciw temu zarzutów. Pograniczne stosunki Czernogórców do Austryi ułożyły się teraz po większej części w sposób zaspakajający; Czernogórcy szanowali granicę austryackiego terytorium, i nie dopuścili się żadnej w tym względzie napaści, gdy tymczasem — jak wiadomo — działo się jeszcze przed 6 laty całkiem inaczej na pograniczu bośnińskim, a Turcy tamtejsi dopuszczali się tak dalece różnych napaści, że pod wodzą teraźniejszego Bana Kroacyi musiano na ziemi bośnińskiej szukać powetowania krzywdy. — Najbardziej zaś ubolewać należy nad tem, że ruchy teraźniejsze w Bośni i Hercegowinie przybierają charakter walki religijnej. Złowrogie hasło do prześladowania Chrześcian rozszło się już wszędzie, a nienawiść przeciw Rajom podżegają na wszelki sposób. W nocy z 5. na 6. stycznia, w wilię świąt Bożego Narodzenia u Greków, podpalili Turcy w Mostar kilka kramów kupieckich. Chrześcianie spieszili z pomocą, lecz wojsko tureckie przeszkodziło temu, a bandy tureckie zrabowały kramy te zupełnie. Podobne wypadki przemawiają dość wyraźnie. Jeżeli zresztą władzcy tureccy nie zmienią tego fatalnego kierunku, natenczas odpowiedzialność spadłaby słusznie na nich samych za wszystkie nieszczęsne zawikłania, jakie ztąd mogą wyniknąć. (L. k. a.)

Turcyja.

(Decentralizacya w administracyi cywilnej. — Okólniki Porty do poselstw zagranicznych.)

Konstantynopol, 8. stycznia. Dziennik „Impartial“ donosi: Ta sama myśl, która spowodowała rząd podzielić radę państwa dla ułatwienia toku spraw na dwie sekcye, to jest na Rumelioską i Anatolską, wywołała także w administracyi cywilnej decentralizacyę. Odtąd każdy Basza w prowincyach Porty będzie bezpośrednio odpowiedzialnym za postępowanie wszystkich urzędników Paszalicatu, lecz za to może ich według upodobania mianować albo składać z urzędu. Jeneralni gubernatorowie będą przeto w stanie w krótkiej drodze załatwiać sprawy, któremi rada stanu była obciążona.

Porta wydała kilka okólników do różnych poselstw tej osnowy, że niektórzy europejscy kapitanowie okrętowi naruszają istniejące prawa sanitarności, i że się z nimi na przyszłość według całej surowości ustaw postąpi, następnie, że wysłany do Cypru dla zaprowadzenia katastru i podatku urzędnik turecki doznał ze strony konsulów w swoim urzędowaniu przeszkody; nakoniec żeby konsulowie, rezydujący w Bajrucie, Jeruzolimie i dependencyach tych miejsc nakłaniali indywidua zostające pod ich opieką do spłacenia jak najspieszniej celnej administracyi dłużnych zaległości, gdyż dzierżawca rządowego cła w Bajrucie również znaczne sumy państwu jest dłużny. (A. B. W. Z.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 21go stycznia. Doniesienie z Cayenne, że tam wybuchło powstanie, potwierdza się. Nakazano wzmocnienie wojska.

Znowu obiega pogłoska o mającej nastąpić zmianie w ministerjum. Słychać także, że Napoleon Bonaparte w dzień wesela Cesarza ożeni się z księżniczką Wagram i że równocześnie wyjdzie powszechna amnestya.

Turyń, 20. stycznia. Po ś. p. Jego cesarzew. Mości Arcyksięciu Rainerze nakazano 180dniową załobę dworską poczynawszy od 18. b. m. — Izba deputowanych przyjęła większością 74 głosów przeciw 32 zmodyfikowaną ustawę o stowarzyszeniach. — Wczoraj po południu otwarto elektryczno-telegraficzną komunikacyę między Sabaudyą i Turyńem. — Senat zajmuje się dyskusyą nad projektem do ustawy względem przyłączenia się Piemontu do internacyjnych środków dla usunięcia handlu niewolnikami; pierwsze dwa artykuły odesłano do biura dla przerobienia.

Genua, 18. stycznia. Za obrazę religii państwa skazał tużejszy sąd apelacyjny niejakiego Mazzinghi na trzy lat więzienia; dopuścił się szczególnie obelg przeciw osobie Jego Świąt. Papięza. Dziś siał skonfiskowała władza dziennik „la Maga.“ (L. k. a.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stanisławowskim.)

Stanisławów, 5. stycznia. W grudniu z. r. sprzedawano na targach w Stanisławowie, Tłumaczu, Buczaczu, Nadwórnie, Mianasterzyskach i Haliezu w przecięciu korzec pszenicy po 7r.4k.—6r.30k.—6r.—6r.20k.—6r.30k.—6r.48k.; żyta 5r.24k.—5r.—4r.48k.—4r.30k.—4r.56k.—4r.48k.; jęczmienia 4r.33k.—3r.30k.—3r.36k.—4r.24k.3r.36k.—0; owsa 2r.9k.—2r.—2r.12k.—2r.24k.—1r.4k.—1r.36k.; hreczki 4r.24k.—3r.20k.—4r.12k.—0—0—0; kukurudzy 4r.48k.—4r.48k.—4r.48k.4r.48k.—4r.12k.—4r.48k.; kartofli 2r.40k.—2r.—2r.—0—0—0. Cetnar siana po 1r.8k.—48k.—1r.20k.—30k.—1r.6k.—1r.12k.; wełny w Stanisławowie 30r. Sag drzewa twardego kosztował 6r.—10r.—5r.—2r.10k.—6r.—0. miękkiego 4r.—8r.—4r.—1r.5k.—4r.—0. Za funt mięsa płacono 4k.—4k.—3¹/₅k.—3¹/₅k.—4k.—0 i za garniec okowity 1r.36k.—1r.16k.—1r.4k.—1r.10k.—1r.4k.—1r.2k. m. k.

Kurs lwowski.

Dnia 24. stycznia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski m. k.	5	6	5	11
Dukat cesarski „ „	5	10	5	14
Półimperyal zł. rosyjski „ „	9	8	9	11
Rubel srebrny rosyjski „ „	1	46	1	47
Talar pruski „ „	1	37	1	39
Polski kurant i pięciozłotówka „ „	1	17	1	19
Galicyskie listy zastawne za 100 złr. „ „	91	40	92	—

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 24. stycznia 1853.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po m. k.	91	36
Przedano „ „ 100 po „ „	—	—
Dawano „ „ za 100 „ „	—	—
Ządano „ „ za 100 „ „	92	6

(Kurs wekslowy wiedeński z 24. stycznia.)

Amsterdam l. 2. m. 151¹/₂. Augsburg 110 l. uso. Frankfurt 109¹/₄ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 162¹/₄ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 10.47 l. 3. m. Medyolan 109¹/₂. Marsylia 128³/₄ l. Paryż 129¹/₂ l. Bukareszt 247. Konstantynopol 434. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5⁰/₁₀ lit. A. —. lit. B. 105. Pożyczka z roku 1852 94³/₁₀. Lomb. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedeńskiej d. 22. stycznia o pół do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów steplowanych agio 15¹/₂. Ces. dukatów obrączkowych agio 15. Ros. imperyal 8.55. Srebra agio 9¹/₄ gotówka.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. stycznia.

PP. Humer, c. k. major, z Krakowa. — Mrozowski Michał, z Sokółówki. — Czajkowski Hypolit, ze Sarnik. — Gottlieb Józef, c. k. komisarz cyrkularny, z Rzeszowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 24. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wiedeńskiej sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zran.	28 0 05	+ 1,5°	+ 2°	połud.-wsch.	pochm.
2 god. pop.	28 0 88	+ 2°	+ 1°	połud.-wsch.	mgła
10 god. wie.	28 1 04	+ 1,6°		cicho	deszcz

T E A T R.

Dziś: opera niemiecka „Lucretia Borgia.“

Jutro: Przed. polskie: „Skąpiec.“